

Ministeren

Udlændinge- og Integrationsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Udlændinge- og Integrationsudvalget har efter ønske fra Marie Krarup (DF) den 1. februar 2019 stillet følgende spørgsmål nr. 3 vedrørende B 36 til udlændinge- og integrationsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål 3:

Vil ministeren oversende den juridiske vurdering af, hvorfor et påklædningskodeks om religiøs hovedbeklædning ikke er muligt?

Svar:

Udlændinge- og Integrationsministeriet har indhentet bidrag fra Justitsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmålet. Justitsministeriet har oplyst følgende:

"Beslutningsforslag nr. B 36 om forbud mod, at alle offentligt ansatte bærer religiøs hovedbeklædning på arbejde, rejser navnlig spørgsmål i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens (EMRK) artikel 14 om forbud mod diskrimination sammenholdt med artikel 9 om ret til religionsfrihed samt grundlovens § 70 om forbud mod diskrimination på grund af trosbekendelse.

Beslutningsforslaget er fremsat den 13. november 2018 af Dansk Folkeparti og er en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 155, folketingsåret 2016-17 (forslaget blev ikke førstebehandlet).

Om baggrunden for forslaget fremgår det bl.a. af bemærkningerne, at "religion bør være en privat sag, og det er ikke rimeligt, at borgerne skal mødes af offentligt ansatte, som bærer meget markante religiøse symboler." Der henvises endvidere til, at markante religiøse symboler kan være "en barriere for den service, den offentligt ansatte yder." Forbuddet skal gælde for ansatte i staten, regioner og kommunerne. Efter forslaget skal forbuddet alene omfatte religiøs hovedbeklædning, mens små, diskrete religiøse symboler ikke forbydes.

1. Forbud mod diskrimination efter EMRK artikel 14 og grundlovens § 70

Efter EMRK artikel 14 skal nydelsen af de i konventionen anerkendte rettigheder og friheder sikres uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller andet forhold. Anvendelsesområdet for EMRK artikel 14 er begrænset derved, at bestemmelsen er accessorisk til konventi-

1. marts 2019

Analysekontor
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2019 - 2388
Akt-id 670812

onens øvrige bestemmelser. Det betyder, at bestemmelsen kun kan anvendes sammen med én eller flere af disse bestemmelser. Heri ligger ikke et krav om, at en sådan rettighed skal være krænkede, men derimod alene et krav om, at den foreliggende situation skal ligge inden for rettighedens anvendelsesområde. Hvis den foreliggende situation ligger inden for en anden bestemmelses anvendelsesområde, indeholder artikel 14 et forbud mod usaglig forskelsbehandling.

Efter EMRK artikel 9 har enhver ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed. Denne ret omfatter bl.a. friheden til enten alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at udøve sin religion eller tro gennem f.eks. gudstjeneste og overholdelse af religiøse skikke. Bestemmelsen beskytter også adgangen til at bære religiøst begrundet beklædning eller andre effekter. EMRK artikel 14 finder således anvendelse sammenholdt med EMRK artikel 9.

Efter grundlovens § 70 må ingen fratages adgangen til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder på grund af den pågældendes trosbekendelse. Bestemmelsen indebærer et forbud mod diskrimination med bl.a. trosbekendelse som kriterium, for så vidt angår adgangen til nydelse af borgerlige eller politiske rettigheder. Udtrykket "rettigheder" skal ikke forstås snævert, men må betegne enhver fordelagtig retsposition.

Både EMRK artikel 14 og grundlovens § 70 beskytter mod direkte og indirekte forskelsbehandling.

Beskyttelsen gælder således ikke kun, hvor der udtrykkeligt forskelsbehandles på grund af trosbekendelse (direkte diskrimination), men antages også at gælde, selv om der formelt set ikke forskelsbehandles på grund af trosbekendelsen, men dog på grund af forhold, der er så nøje forbundet hermed, at resultatet faktisk bliver meget nær det samme (indirekte diskrimination).

2. Vurdering af forbud mod religiøs hovedbeklædning på arbejdspladsen

Det foreslåede forbud mod at bære religiøs hovedbeklædning retter sig mod alle former for religiøs hovedbeklædning og er således ikke udtryk for direkte forskelsbehandling.

Forbuddet vil imidlertid kun berøre medlemmer af trosretninger, som har religiøs hovedbeklædning, herunder muslimsk tørklæde, jødisk kalot (kippa) og sikh-turban, hvorimod personer, der ikke tilhører en sådan trosretning, ikke bliver berørt af forbuddet.

Forbuddet vil på den baggrund være udtryk for indirekte forskelsbehandling af bestemte persongrupper.

Hverken forbuddet mod diskrimination efter EMRK artikel 14 eller grundlovens § 70 er imidlertid absolut. Efter EMRK artikel 14 er en forskelsbehandling alene diskriminatorisk, hvis den ikke er objektivt og rimeligt begrundet, dvs. hvis den ikke varetager et legitimt eller anerkendelsesværdigt formål, og hvis der ikke er en rimelig grad af proportionalitet mellem det anvendte middel og det formål, der forsøges realiseret. I forhold til grundlovens § 70 antages det, at lovgivningsmagten har adgang til at gennemføre sagligt begrundede undtagelser fra forskelsbehandlingsforbuddet, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven – med kommentarer, 1. udgave (2015), side 416 f.

Det er umiddelbart vurderingen, at begrundelsen i beslutningsforslaget – at ”det ikke er rimeligt, at borgerne skal mødes af offentligt ansatte, som bærer meget markante religiøse symboler” – for at forskelsbehandle bl.a. muslimer og jøder i forhold til andre personer, der ikke tilhører en trosretning, som benytter religiøs hovedbeklædning, ikke i forhold til domspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) kan anses for at være sagligt eller objektivt og rimeligt begrundet. Et generelt forbud for alle offentligt ansatte mod at bære religiøs hovedbeklædning vil således indebære diskrimination i strid med EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 9.

Det er ligeledes den umiddelbare vurdering, at den anførte begrundelse endvidere ikke varetager et sagligt hensyn, som kan begrunde en undtagelse fra grundlovens § 70. Forbuddet vurderes derfor også til at være i strid med diskriminationsforbuddet i grundlovens § 70.”

Jeg kan henholde mig til bidraget fra Justitsministeriet.

Inger Støjberg

/

Henrik Kyvsgaard